

งานบริหารการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคเหนือ

นายพิษณุ สุจริตธรรม

003401

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2519

116711908

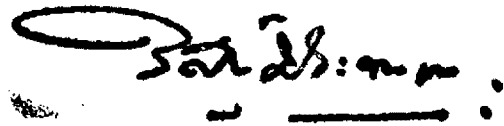
The Educational Administrative Tasks of Elementary Schools
Department of General Education, Ministry of Education
Northern Region

Mr. Pisanu Sucharitdham

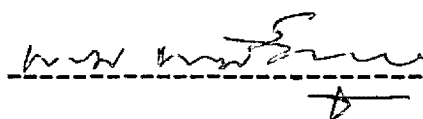
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1976

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยมีอำนาจ
ของการศึกษาลัทธิสัทปริญาณมหาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
 กรรมการ
 กรรมการ

อาจารย์ควบคุมการวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภิญโญ สาคร

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ งานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา
ในภาคเหนือ

ชื่อ นายพิษณุ สุจิตธรรม

แผนกวิชา บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2518

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างของการบริหารภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษางานบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคเหนือ โดยเฉพาะในด้านความสัมพันธ์กับชุมชน งานวิชาการ งานบุคคล งานกิจการนักเรียน งานธุรการ การเงิน บริการ และอื่น ๆ ในประเภทเดียวกัน
3. เพื่อทราบปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างของระบบบริหารภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคเหนือ และงานบริหารการศึกษาทั้ง 5 ประเภท ในโรงเรียนกิ่งกลาว

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามี 3 กลุ่มคือ กลุ่มผู้บริหารจำนวน 30 คน กลุ่มนักวิชาการจำนวน 150 คน และกลุ่มประชาชนจำนวน 70 คน การรวบรวมข้อมูลใช้การคนควาจากเอกสารต่าง ๆ ทางราชการ ใช้แบบบันทึกข้อมูล การสังเกต และสัมภาษณ์ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

ผลการวิจัย

1. โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคเหนือ ส่วนใหญ่มีโครงสร้างระบบการบริหารภายในโรงเรียนคล้ายคลึงกันคือ ยึดหลักการจัดโรงเรียนแบบสายบังคับบัญชาตายตัว (the line-form of the structure) โดยมีครูใหญ่เป็นผู้รับผิดชอบภายในโรงเรียน มีการแต่งตั้งผู้ช่วยครูใหญ่ทำหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปกครอง และฝ่ายธุรการ นอกจากนั้นยังมีครูหัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ รับผิดชอบงานในหมวดของตน และจะขึ้นอยู่กับครูใหญ่ แต่การประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ยังไม่ดีพอ
2. โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคเหนือ ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน และธุรการการเงินได้อย่างดี และปฏิบัติบอย แต่งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนนั้น โรงเรียนยังปฏิบัติได้น้อยเกินไป
3. โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคเหนือส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างของระบบบริหารภายในโรงเรียน และมีปัญหาเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษาทั้ง 5 ประเภท

Thesis Title The Educational Administrative Tasks of Elementary
 Schools, Department of General Education, Ministry
 of Education, Northern Region

Name Mr. Pisanu Sucharitdham

Department Educational Administration

Academic Year 1975

ABSTRACT

The Objectives of the Research

1. To study the educational administrative structure of elementary schools, Department of General Education, Ministry of Education, Northern Region of Thailand.

2. To study the educational administrative tasks in the elementary schools, Department of General Education, Ministry of Education, Northern Region of Thailand. Especially, the school community relations, the academic administration, the personnel administration, the pupil personnel, the school business, finance and services and other tasks.

3. To examine the problems involving the administrative of the elementary schools, Department of General Education, Ministry of Education, Northern Region of Thailand and the educational administrative tasks of the schools.

Questionnaires were administered to 30 administrators, 150 teachers and 70 other people. Besides, observation and interview

techniques were applied in order to analyze the data.

The Research Conclusion

1. The majority of the elementary schools of the Department of General Education, Ministry of Education in Northern Region demonstrated a similar administrative structure: the hierarchical system was a line-form of structure. The principal's responsibility was highest. Three assistant principals were appointed by the principal with approval of the Department of General Education for academic, student, and business affairs. Other personnel consisted of heads of departments in charge of various tasks in the schools. All teachers were responsible to the principal. There was little cooperation among teachers.

2. The majority of the elementary schools of the Department of General Education, Ministry of Education in the Northern Region frequently devoted their energy for the academic affairs, the personnel administration, the pupil personnel and the school business but did not demonstrate much interest in the school-community relations.

3. The majority of the elementary schools of the Department of Generation Education, Ministry of Education in Northern Region face many problems in educational administrative structure and administrative tasks.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความร่วมมือ ช่วยเหลือ และ
ให้คำแนะนำจากหลายท่าน คือ

รองศาสตราจารย์ ดร. ภิญโญ สารธร อาจารย์ ดร. ธรรมชัย ตันติเมฆ
อาจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ และ ดร. พนม พงษ์ไพบูลย์ ได้ให้คำปรึกษา เสนอแนะ
ให้ความรู้ทางด้านการวิจัย และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยดีตลอดมา จนกระทั่งวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้สำเร็จบริบูรณ์

นายเฉลิม บุญธรรมเจริญ ผู้อำนวยการกองการประถมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
ได้กรุณาให้ความสะดวกเป็นอย่างมากในการติดต่อกับศึกษาธิการจังหวัดเกี่ยวกับการวิจัย
โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ พิษณุโลก และสุโขทัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กรุณาให้ทุนในการทำวิจัย
ครั้งนี้

ผู้บริหารการศึกษาในจังหวัด ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ในกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดอยู่
และครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคเหนือได้อำนวยความสะดวก
และช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการขอเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อทำการวิจัย ตลอดจนการได้
ให้พบและสัมภาษณ์อย่างเต็มใจและเป็นกันเอง

นอกจากนี้อาจารย์แผนกวิชาบริหารการศึกษา เพื่อนนิสิตปริญญาโทปีที่ 2
แผนกวิชาบริหารการศึกษาที่ให้ขอแนะนำ และการวิจารณ์การดำเนินการวิจัยในด้านต่าง ๆ
และคุณธำรงค์ศักดิ์ ชีรนรวินิชย์ ที่ได้ช่วยเหลือในด้านการพิมพ์จนเป็นรูปเล่ม โดยเรียบเรียง

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับจากทุกท่านที่กล่าวนามมาข้างต้น จึงขอ
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

พิษณุ สุจริตรธรรม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
รายการตารางประกอบ.....	ฅ
รายการแผนภูมิประกอบ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
คำนำ.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการศึกษาคนควา.....	6
ความสำคัญของปัญหา.....	6
คำจำกัดความต่าง ๆ สำหรับการวิจัย.....	6
วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูล.....	10
2 ข้อเขียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ประวัติความเป็นมาของการประถมศึกษาของไทย.....	12
ความมุ่งหมายของการประถมศึกษา.....	19
งานบริหาร การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา.....	24
งานบริหาร คานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	30
งานบริหาร คานวิชาการ.....	33
งานบริหาร คานบุคคล.....	36
งานบริหาร คานกิจการนักเรียน.....	39
งานบริหาร คานธุรการ การเงิน และบริหารต่าง ๆ.....	40

3	วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล.....	45
	ปัญหา.....	45
	ประชากรและตัวอย่าง.....	46
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
	การสร้างแบบสอบถาม.....	49
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
	แบบสอบถามที่ใ้ใช้.....	51
	การเสนอข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และขอเสนอแนะ.....	136
	ผลการวิจัย.....	138
	อภิปราย.....	140
	ขอเสนอแนะ.....	147
	บรรณานุกรม.....	155
	ภาคผนวก.....	160
	ประวัติการศึกษ.....	200

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1	โรงเรียน อำเภอ จังหวัด ระดับชั้น ขนาดโรงเรียน และ จำนวนครูของกลุ่มตัวอย่าง.....	47
2	จำนวนข้อทดสอบและน้ำหนักความสำคัญของงานแต่ละประเภท สำหรับกลุ่มตัวอย่างทั้งสาม.....	50
3	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา.....	52
4	กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่แบ่งตามลักษณะ ตามเพศ.....	57
5	วิถีทางการศึกษาของผู้บริหารและนักวิชาการ.....	58
6	จำนวนประชาชนตามอาชีพต่าง ๆ ที่ตอบแบบสอบถาม.....	59
7	งานบริหาร การศึกษาด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน ประเมินศึกษาตามความเห็นของผู้บริหาร.....	61
8	งานบริหาร การศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียน ประเมินศึกษาตาม ความเห็นของผู้บริหาร.....	65
9	งานบริหาร การศึกษาด้านบุคลากรของโรงเรียน ประเมินศึกษาตาม ความเห็นของผู้บริหาร.....	71
10	งานบริหาร การศึกษาด้านกิจการนักเรียนของโรงเรียน ประเมินศึกษา ตามความเห็นของผู้บริหาร.....	78
11	งานบริหาร การศึกษาด้านธุรการและการเงินของโรงเรียน ประเมินศึกษาตามความเห็นของผู้บริหาร.....	82
12	งานบริหาร การศึกษาด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน ประเมินศึกษาตามความเห็นของนักวิชาการ.....	87

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

13	งานบริหาร การศึกษาค้นคว้า การของโรงเรียนประถมศึกษา ตามความเห็นของนักวิชาการ.....	91
14	งานบริหาร การศึกษาค้นคว้า การของโรงเรียนประถมศึกษา ตามความเห็นของนักวิชาการ.....	98
15	งานบริหาร การศึกษาค้นคว้า การนักเรียนของโรงเรียน ประถมศึกษาตามความเห็นของนักวิชาการ.....	100
16	งานบริหาร การศึกษาค้นคว้า การและการเงินของโรงเรียน ประถมศึกษาตามความเห็นของนักวิชาการ.....	107
17	งานบริหาร การศึกษาค้นคว้า การความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน ประถมศึกษาตามความเห็นของประชาชน.....	109
18	งานบริหาร การศึกษาค้นคว้า การของโรงเรียนประถมศึกษา ตามความเห็นของประชาชน.....	115
19	งานบริหาร การศึกษาค้นคว้า การของโรงเรียนประถมศึกษา ตามความเห็นของประชาชน.....	119
20	งานบริหาร การศึกษาค้นคว้า การนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา ตามความเห็นของประชาชน.....	121
21	งานบริหาร การศึกษาค้นคว้า การและการเงินของโรงเรียน ประถมศึกษาตามความเห็นของประชาชน.....	125

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่

หน้า

- 1 ระบบบริหารงานภายในโรงเรียนประถมศึกษาที่ยึดระบบสายงาน
บังคับบัญชาเป็นเกณฑ์..... 56
- 2 ระบบบริหารโรงเรียนแบบนำหลักการบริหารมาประกอบ.....149